

Sreda, 2. jun 2005.
Svedok Bislim Zyrapi
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 14.19 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobar dan gospodine Zyrapi. Svečana izjava koju ste dali na početku vašeg svedočenja i dalje važi. Gospodine Whiting?

TUŽILAC WHITING: Hvala časni Sude.

svedok Bislim Zyrapi

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WHITING

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Zyrapi, dobar dan. Zovem se Alex Whiting. Ja sam jedan od tužilaca u ovom predmetu. Da li me razumete?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine, ja nemam mnogo pitanja za vas, ali bih želeo da počnem sa malo više detalja iz vaše prošlosti. Juče ste svedočili da ste od 1977. godine do 1981. godine pohađali Srednju Vojnu školu u Sarajevu, a da ste onda od 1987. godine do 1989. godine bili na Vojnoj Akademiji. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vi ste od 1981. godine kada ste maturirali u srednjoj školi do 1987. godine imali službu u Jugoslovenskoj vojsci. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U to vreme ona je bila poznata kao JNA?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste posle 1989. godine ostali u JNA, je li tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Razumeo sam da ste 1992. godine napustili JNA i pridružili se Armiji BiH. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dok ste bili u JNA, da li možete da nam kažete gde ste radili?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da. Od 1981. godine nakon završetka srednje škole pa do 1987. godine, služio sam u zoni Lukavica blizu Sarajeva. A kada sam završio Vojnu Akademiju - od 1989. godine do 1992. godine radio sam u istom garnizonu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A možete li da nam kažete u kom ste mesecu 1992. godine prešli u Armiji BiH?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: U aprilu mesecu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tokom vaše službe u JNA, da li ste imali ikakvih problema sa srpskim vlastima?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da. 1985./1986. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Šta se dogodilo?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: U to vreme to nije bio samo moj problem, već i grupe albanskih oficira koji su bili optuženi za nešto što se u to vreme nazivalo *Iredentističke aktivnosti*. Optuživali su nas da organizujemo Kosovsku vojsku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate koliko ih je bilo optuženih u toj grupi?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Bilo ih je dosta. Ne znam tačan broj, ali njih oko 30 je učestvovalo u tom procesu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Šta se dogodilo kao rezultat tih optužbi?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kao rezultat tih optužbi, ja sam osuđen, uslovno na 18 meseci, a drugi su bili osuđeni na tri do četiri godine, zavisno od osobe.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Posle toga vam je bilo dozvoljeno da ostanete u JNA?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste imali... da li ste imali još neke poteškoće sa srpskim vlastima?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: To su bili problemi u tom periodu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada ste se priključili Armiji BiH 1992. godine, da li možete da nam kažete gde ste prvo bili razmešteni ili raspoređeni?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kada sam se priključio Armiji BiH, u početku sam bio raspoređen na delu fronta koji je bio deo odbrane Sarajeva.

prevodioci: Molimo da svedok glasnije govori i da se približi mikrofону.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Zyrapi, prevodioci imaju problem da vas čuju jer govorite veoma tiho. Ako sudski poslužitelj može da vam pomogne da primaknete mikrofon, ili se vi primaknete, ali molim vas da se setite da govorite što glasnije. Hvala vam. Videćemo kako će se razvijati. Prevodioci će nam staviti do znanja ukoliko se pojavi problem. Da li ste dobili neki položaj kada ste stupili u Armiju BiH?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne dobijam nikakav prevod.

TUŽILAC WHITING: Ako bi sudski poslužitelj mogao da pomogne. Svedok ne dobija prevod.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Zyrapi, da li me sada čujete i razumete?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pitanje koje sam vam postavio pre ovih poteškoća bilo je: da li ste dobili neki položaj kada ste stupili u Armiju BiH?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da. Rekao sam na početku, u aprilu mesecu sam bio komandant odbrane u Mojmilu, a u maju mesecu sam bio komandant 14. brigade koja je branila Sarajevo. A do oktobra 1992. godine, po naređenju Glavnog štaba Armije BiH, bio sam prebačen u centralnu Bosnu. U to vreme, Treći armijski korpus je bio u procesu formiranja, a ja sam unutar armijskog korpusa raspoređen na mesto komandanta brigade - 308. brigade.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada ste postavljeni za komandanta 14. brigade u maju mesecu 1992. godine, ko vas je rasporedio na taj položaj?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: U to vreme je imenovanje vršilo rukovodstvo, Štab Armije BiH, koji je u to vreme bio teritorijalni štab, a kasnije je postao Štab Armije BiH.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko je otprilike ljudi bilo u 14. brigadi?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: U to vreme se 14. brigada sastojala od približno 2000 ljudi. Prošlo je dosta vremena od tada, i da vam iskreno kažem, ne mogu da se setim tačnog broja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Približan broj je u redu. A zatim, u oktobru mesecu 1992. godine vas je Glavni štab Armije BiH imenovao za komandanta 308. brigade u sastavu Trećeg korpusa Armije BiH. Je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li da kažete Sudu koliko je ljudi bilo u toj 308. brigadi Trećeg korpusa Armije BiH u oktobru mesecu 1992. godine?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: U stvari, moje postavljenje za komandanta 308. brigade bilo je u oktobru mesecu 1992. godine, a u oktobru i novembru sam se nalazio u Zenici, u centralnoj Bosni, gde sam pomagao u formiranju armijskog korpusa.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I kada je 308. brigada u stvari bila formirana? Da li u oktobru i novembru mesecu 1992. godine?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: U decembru, ne u oktobru - decembar 1992. godine. U to vreme sam bio postavljen za komandanta brigade.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U to vreme kada ste bili postavljeni za komandanta brigade, koliko je ljudi bilo unutar brigade?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: U to vreme ona je imala u svom sastavu između 1500 i 2000 ljudi. Ne znam tačan broj, ali ovo je otprilike broj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gde ste u centralnoj Bosni bili stacionirani?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Molim vas da ponovite pitanje. Nisam razumeo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da. Gde ste konkretno u centralnoj Bosni bili stacionirani kada ste postali komandant 308. brigade?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: 308. brigada je imala sedište u...

prevodioci: Prevodilac nije uspeo da čuje ime grada.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Svedoče, prevodilac nije mogao da čuje za koji ste grad rekli da je bio vaše sedište brigade. Ako samo možete malo glasnije da govorite.
SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Brigada je bila stacionirana u gradu Novi Travnik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Do kog datuma ste bili komandant 308. brigade?
SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Sve do kraja 1994. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Šta se tada dogodilo? Da li ste bili unapređeni na neko drugo komandno mesto?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Tada sam otišao iz Bosne. Ali pre mog odlaska bio sam postavljen na položaj komandanta divizije ali nisam preuzeo dužnost, jer kada sam napustio Bosnu krajem 1994. godine i početkom 1995. godine, više se u Bosnu nisam vraćao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste tada otišli u Holandiju, je li tačno?
SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Negde u junu mesecu 1993. godine, da li su se u Novom Travniku dogodile ozbiljne borbe?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: U to vreme: jun, april, maj mesec, borbe su se vodile ne samo u Novom Travniku već i na čitavom području centralne Bosne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Borbe su svakako vođene između Armije BiH i HVO, je li to tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da. U to vreme je sukob postojao između Armije BiH i HVO, Hrvatske vojske.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U julu mesecu 1993. godine, da li je došlo do razmene zarobljenika između Armije BiH i HVO, Hrvatske vojske?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne sećam se tačno tog vremena, ali u jednom trenutku je došlo do razmene zarobljenika između Bosanske vojske i HVO.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako bi nam bilo jasno, Armija BiH je imala zarobljenike, kao i HVO, i oni su u to vreme izvršili razmenu zarobljenika. Da li se to dešavalo?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Neki od zatvorenika na obe strane bili su i civili, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li su ti zatvorenici koje je zarobila Armija BiH bili zarobljeni i tokom dejstava pod vašom komandom 308. brigade?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Mnogo je vremena prošlo da bih se setio pojedinosti. Razmena i civila i vojnika se odvijala tokom borbi. Oni nisu držani u zatvorima, već su bili u svojim kućama, po selima, do trenutka razmene, jer su Bošnjaci civili koji su se nalazili u zgradama na liniji fronta, koji je u to vreme bio pod kontrolom HVO snaga, imali iste...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mislim da smo izgubili kraj vašeg odgovora, ali ja ću da pređem na drugo pitanje. Malo mi je nejasno, jer ste vi izjavili da je došlo do razmene zarobljenika između dve vojske i da su obe strane zarobljavale i civile. A moje je pitanje bilo: da li su neke od njih zarobili i vojnici pod vašom komandom iz 308. brigade?
SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je to bila praksa koju su redovno sprovodili pripadnici 308. brigade Armije BiH – da se zarobljavaju civili kako bi se zamenili za zatvorenike sa druge strane?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne, to se nije događalo. To je bio jedini slučaj koga se ja približno sećam u detaljima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se uopšte sećate kako je došlo do toga da su pripadnici 308. brigade zarobili civile?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kao što sam prethodno spomenuo, sela su imala etnički mešovito stanovništvo, Bošnjake i Hrvate. Tokom sukoba u to vreme, ne znam sada ime sela, naoružani ljudi su bili razoružani od strane HVO, ali su oni ostali u svojim kućama. Tako da su se civili ili oni koji nisu učestvovali u ratu se nalazili u svojim kućama. Muslimanski ili Bošnjački deo, civili, bili su takođe izolovani. Nalazili su se u jednoj zgradi i nije im bilo dozvoljeno da se kreću, ali to nije uopšte ličilo na zatvor. Ja ne bih rekao da su bili pritvoreni, jer na toj teritoriji nije postojao zatvor. Vojni zatvor je bio u Travniku i nalazio se pod operativnom komandom Trećeg korpusa.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Zyrapi, ja ću vam sada pokazati jedan dokument i onda ću vam postaviti nekoliko pitanja koja će možda sve ovo preciznije objasniti.

TUŽILAC WHITING: Zamolio bih da sudski svedok dostavi svedoku dokument koji se već nalazi kod zastupnika Odbrane, a da se sada prosledi i Pretresnom veću. U stvari, taj dokument imam na tri jezika. Ako može da se da svedoku kako bi imao priliku da ga pogleda.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Primerak koji ste dobili na prvoj stranici je na engleskom jeziku. Iza toga je tekst na BHS, na bošnjačkom, srpskom i hrvatskom jeziku. Takođe imam kopiju i na albanskom jeziku, ukoliko želite da nju pročitate. Molim vas da sada pogledate taj dokument. Gospodine Zyrapi, da li ovaj dokument opisuje razmenu zatvorenika o kojoj smo upravo razgovarali?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Primetio sam da je među razmenjenim zatvorenicama koje je predala Armija BiH bilo i veoma starih osoba. Tu vidimo datume njihovog rođenja, po kojima vidimo da su neki od njih imali 70, 71. godinu. Iz toga zaključujem da su ti ljudi bili civili. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Sudeći prema godinama, da. Isti je slučaj bio sa njima i sa Armijom BiH. Na obe strane su bili stariji ljudi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako sada pogledate drugu stranicu dokumenta, tu stoji da su od vas dobili naređenje u kome se kaže da se neki od tih zatvorenika prebace u Travnički zatvor i da će potom iz tog zatvor biti razmenjeni. A da li se to i dogodilo?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Mnogo je vremena prošlo da bih se sećao svih detalja, ali verovatno da jeste. Svakako je zatvor bio u Travniku, kako sam pre i rekao, i to je bio vojni zatvor u koji su prema narednjima Komande Armijskog korpusa oni bili prebacivani tamo gde su i zahtevali. Kao što sam rekao, detalja se ne sećam jer je prošlo mnogo vremena.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate, da li se u drugoj grupi koja je prebačena u zatvor, da li su se u njoj nalazili i civili?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Sećam se da su ljudi poslani u zatvor, ali ne znam da li su bili civili ili vojnici. Većinom su slati u zatvor ljudi koji su učestvovali ili bili članovi HVO, Hrvatske vojske.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi kažete da... na prvoj stranici da ta grupa od 38 osoba, uključujući tu i starije osobe, vi kažete da oni nisu držani u zatvoru već u pritvoru u svojim kućama. Da li je to vaše svedočenje?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da. Sve do razmene, oni su bili u svojim kućama i u svojim selima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li su oni bili u pritvoru u svojim kućama? Da li su mogli da izlaze iz kuća ili su stalno u njima morali da borave?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kao što sam rekao, mnogo je vremena prošlo da bih se setio svih detalja, ali oni su imali slobodu kretanja po svojim selima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Zyrapi, da li vi kažete da je to bio jedini put da se tako nešto dogodilo? Na osnovu vašeg iskustva, da li vi verujete da je pritvaranje civila u ratno vreme prihvatljiva vojna praksa?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne, nije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kada ste prešli u OVK 1998. godine, da li ste se vi za takvu praksu zalagali ili je branili?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Niti sam je predlagao niti sam branio takvu praksu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Po vašem sećanju, incident koji se dogodio u junu 1993. godine, da li smatrate da je tu sprovedena ispravna procedura ili nije?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Prema postojećim uslovima koji su vladali u to vreme, mi smo se trudili najbolje što možemo da se pridržavamo pisanih pravila. Armija BiH je imala pravila, vojna pravila napisana u to vreme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da ste se trudili najbolje što možete da se držite tih pravila. Kada se sada osvrnete na taj događaj, da li smatrate da ste u tome bili uspešni?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Koliko god sam mogao, ja sam sledio ta pravila, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, to je još uvek uslovno, jer ste vi rekli "Koliko god sam mogao, ja sam sledio ta pravila", ali da li ste u tome uspeh? Da li su poštovani propisi?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kao što sam ranije rekao, sledio sam ih koliko god sam mogao. A uspeh realizacije je zavisio od okolnosti koje su vladale u to vreme.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, molim da se ovaj dokument uvrsti u dokazne predmete?

SUDIJA PARKER: Da, prihvata se.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P250.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da ste u martu mesecu 1998. godine otišli iz Holandije u Tiranu?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A onda ste 29. maja 1998. godine iz Albanije prešli na Kosovo/Kosovë. Da li je to tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, tačno je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A šta ste radili u Albaniji od marta do maja meseca 1998. godine?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Tokom tog vremena, zajedno sa kolegama sa kojima sam čekao u Tirani, ja sam pomagao... oko logističkih stvari OVK u Tirani. Kao stručnjak ja sam se starao za nabavku oružja i druge opreme koja je bila potrebna OVK u to vreme. Pomagao sam i ljudima koji su hteli da se obuče, ali koji nisu bili profesionalci i nisu bili stručni po pitanju kupovine i sakupljanja oružja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Zyrapi, moram da vas zamolim da malo glasnije govorite jer pretpostavljam da vas prevodioci i dalje teško čuju. Primetio sam da je samo jedan mikrofon uključen. Ne znam da li to stvara razliku?

(Pretnesno veće i Sekretarijat se savetuju)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste ostali u Tirani ili ste bili i u drugim mestima u Albaniji u tom periodu?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ponekad sam bio u Tirani a ponekad sam odlazio do granice između Albanije i Kosova/Kosovë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I onda ste 29. maja ušli na Kosovo/Kosovë. I vi ste tamo ostali sve vreme posle toga, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, a od 29. maja ja sam ostao na Kosovu/Kosovë sve vreme osim sredinom septembra meseca, kada smo ponovo otišli sa Kosova/Kosovë, da bi se na njega vratili u novembru i ostali tamo do aprila meseca 1999. godine, kada sam ponovo napustio Kosovo/Kosovë i vratio se u junu mesecu 1999. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A od juna meseca 1999. godine vi ste nastavili da živite na Kosovu/Kosovë, je li tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada ste se vratili na Kosovo/Kosovë krajem maja meseca 1998. godine, da li biste se složili sa mnom da je neko ko je bio bivši pripadnik JNA imao poteškoća da bude prihvaćen u OVK?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Vreme kada je neko stupio u OVK, u ovom slučaju oficiri, ne znači i da su oni imali poteškoće. U stvari, u to vreme su im bili potrebni

profesionalci. Ja govorim o svom iskustvu i iskustvu kolega koji su došli na Kosovo/Kosovë u isto vreme. Ali čak i oni koji su bili na Kosovu/Kosovë i priključili se OVK mislim da nisu imali nikakve teškoće da budu prihvaćeni. Mislim da je to zavisilo od naše lične volje da damo doprinos i izvršimo obavezu prema vlastitom narodu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi nikada niste čuli da su prema bivšim oficirima JNA bili sumnjičavi kada su oni želeli da se pridruže OVK? Vi nikada niste čuli takve priče ili tome slično?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne sećam se da sam čuo nešto u tom smislu kada je u pitanju sumnjičavost prema armijskim oficirima, oficirima bivše JNA koji su se priključili OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Od kada ste stigli, ili da kažemo od juna meseca, od početka juna pa do sredine jula meseca, vi ste bili oficir koji je bio zadužen za razvoj i personal u OVK, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ja sam u to vreme bio oficir koji je bio odgovoran za razvoj i profesionalizaciju, ako mogu tako da kažem, podizanja profesionalnog nivoa unutar OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da ste prvo otišli u područje Orahovca/Rahovec na pet dana kada ste prvi put stigli na Kosovo/Kosovë. Je li tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste takođe u tom periodu juni i juli mesec 1998. godine odlazili i u Klečku/Klečkë i u Lapušnik/Llapushnik. Je li tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Takođe ste išli i u Negrovce/Negroc?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, i u mnoga druga mesta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kišna Reka/Kishnarekë, Suva Reka/Suharekë, Likovac/Likoc? Da li ste bili u tim mestima?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, da, i u tim mestima takođe.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mesta u zoni Drenice/Drenicë, ostala mesta?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li da nam kažete koja su to bila još mesta unutar zone Drenice/Drenicë? U kojim ste još selima bili?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: U načelu, u to vreme je nekoliko sela u zoni Drenice/Drenicë bilo pod kontrolom OVK. I u opštini Glogovac/Gllogoc, u opštini Srbica/Skenderaj, neka sela su pripadala opštini Klina/Klinë. Neka sela su bila u sastavu zone Drenice/Drenicë, ali se ne sećam imana svakog od njih.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja i ne tražim imena svih tih sela. Možete li samo da navedete neka sela koja ste posetili u tom periodu juna i jula meseca 1998. godine - još nekih sela koja ste posetili?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: mislite u zoni Drenice/Drenicë?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Bio sam u poseti Rezal/Rezallë, sela u pravcu planine Izbice/Izbicë: Jošanica/Jashanicë, *Lemire*, Iglarevo/Gllarevë, Negrovce/Negroc koje ste spomenuli ranije. To su bila više-manje sela koja sam posetio u okviru zone Drenice/Drenicë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste takođe odlazili i u zonu Dukadin/Dukadjin u to vreme, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da. Sredinom juna meseca sam otišao zajedno sa Glavnim štabom u zonu Dukadin/Dukadjin.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se otprilike sećate kada ste sredinom juna otišli?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: To je bilo otprilike dva dana pre početka napada na Orahovac/Rahovec.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A koliko ste ostali u Dukadinu/Dukadjin?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ostao sam dva ili tri dana. Mislim da sam u Dukadinu/Dukadjin ostao dva puna dana.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je to tada bila vaša prva poseta zoni Dukadin/Dukadjin nakon vašeg dolaska na Kosovo/Kosovë?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li bi moglo da se kaže da se u junu i julu mesecu za Mališevo/Malishevë govorilo da je glavni grad slobodne zone na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, može tako da se kaže.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I ta slobodna zona se prostirala sve do Klečke/Klečkë i drugih sela u planini Beriša/Berishë, kao što su sela: Beriša/Berishë, Novo Selo/Novosellë, Trpeza/Tërpezë, je li tako? Vidim kako klimate glavom, ali moraćete da odgovorite jer u suprotnom to neće ući u zapisnik?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A slobodna zona se takođe prostirala i na sela: Sedlare/Shalë, Krajmirovci/Krojmir, Javor/Javor, Lužnice/Luzhnicë?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, sećam se toga.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I ona se prostirala sve do Lapušnik/Llapushnik, koji ste vi juče u svom svedočenju opisali kao jednu od linija fronta, je li tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Tačno je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I naravno, kako ste vi danas rekli, područje na drugoj strani puta Priština/Prishtinë - Peć/Pejë takođe je bilo velikim delom pod kontrolom OVK, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A sada da se vratimo na vašu prvu posetu području Orahovca/Rahovec. Rekli ste da ste tamo proveli pet dana i da ste pomogli vojnom organizovanju te teritorije. Da li se sećate da ste to rekli?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, sećam se.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste nastojali da pomognete da se to područje organizuje, je li tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Stvaranje strukture u jednoj vojsci je proces koji traje. Slažete se sa mnom, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Nemoguće je stvoriti brigadu preko noći? Je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste rekli da ste u junu mesecu videli Fatmira Limaja u Klečki/Klečkë. Da li se sećate da ste to rekli?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, sećam se.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da ste tamo bili poslati kako bi mu pomogli, kao i da bi pripremili kuću u kojoj će boraviti Glavni štab, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da, tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A koliko ste se zadržali u Klečki/Klečkë tom prilikom?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ostao sam jako kratko. Mogu da vam dam precizno vreme, možda jedan ili dva sata. Na mnogim mestima sam ostajao jako kratko, tako da mislim da je to bilo jedan ili dva sata.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A Klečka/Klečkë naravno nije bila na liniji fronta, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne, nije bila na liniji fronta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, u toku juna i jula meseca 1998. godine, u Klečki/Klečkë nije bilo nikakvih borbi, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne, u to vreme nije bilo borbi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je geografski bilo veoma zaštićeno mesto?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li vam je poznato koliko je vojnika bilo u toj jedinici u Klečki/Klečkë?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne sećam se broja. Znam da je tamo bila jedna grupa vojnika, ali što se njihovog broja tiče tokom moje posete, možda ih je bilo 10 ili 20, ali ne mogu da vam dam precizan broj. Ja ih nisam brojao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Zyrapi, vi ste otišli u Klečku/Klečkë da pomognete gospodinu Limaju ne da organizuje tih 10 ili 20 ljudi u Klečki/Klečkë, već na širem području oko Klečke/Klečkë. Je li tačno?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kada sam otišao tamo, kao što sam ranije rekao, ja sam otišao da im pomognem. Poslalo me je tamo Operativno odeljenje da pomognem da se pronađe kuća koja će biti obezbeđena, kuća koju bi koristili članovi Glavnog štaba, i da

vidim kako... i da vidim šta može da se učini kako bi ona bila bezbedna. Zbog toga sam ja tamo otišao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je to bio vaš jedini zadatak?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kada sam tamo otišao, to je bio jedini moj zadatak.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vama je zar ne poznato da je u to vreme već postojalo saznanje o tome da je za sela oko Klečke/Klečkë koja su bila unutar slobodne zone bilo potrebno da se ona koordiniraju i da deluju zajedno. Je li tačno? To je već bilo jasno u to vreme?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Bilo je... to je bilo nešto što je trebalo da se učini ne samo u tim selima već za sva sela u planini Beriša/Berishë. Svim selima je bilo potrebno da budu u koordinaciji sa ostalima. Ali u vreme kada sam ja bio tamo, ja sam imao konkretan zadatak i mene je tamo poslalo odeljenje Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Razumem. Vi ste takođe svedočili da ste u Lapušniku/Llapushnik bili dva ili tri puta. Da li se sećate da ste to rekli?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I rekli ste da je vaša poseta... konkretna poseta o kojoj ste govorili trajala veoma kratko, kao što je bilo i sa drugim jedinicama, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I rekli ste da ste otišli u Lapušnik/Llapushnik kako bi pomogli u struktuiranju, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ja sam u svom iskazu rekao da sam nakratko odlazio tamo da bih video kako je strukturisana linija fronta jer je to mesto na kojem je bilo razmešteno naoružanje – da se uverim da je to najbolji položaj za odbranu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Lapušnik/Llapushnik je imao strateški važnu poziciju za OVK, jer je bio na liniji fronta, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da. Kada govorimo o Lapušniku/Llapushnik, to uključuje šire područje, ali sada mislim da govorimo o samom klancu Lapušnik/Llapushnik, a to je bilo mesto od posebne važnosti, od taktičkog značaja za nas, jer je to bilo mesto sa koga ste mogli da blokirate put Priština/Prishtinë - Peć/Pejë i da na taj način očuvate slobodne teritorije iza linije fronta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste u Lapušnik/Llapushnik otišli sa Agimom Qelajem, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Takođe ste otišli i sa nekim po imenu Hans, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Takođe ste tamo otišli i sa Fatmirom Limajem, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ta dva ili tri puta koliko sam tamo bio, prvi put sam otišao samo sa Agimom Qelajem. Možda tokom drugog ili trećeg puta je i Fatmir Limaj

bio sa nama. Nisam siguran da li je to bilo drugog ili trećeg puta. Tamo smo ostali jako kratko... veoma kratko vreme. Razlog je bio postavljanje teškog minobacača od 12.7 milimetara. Kada smo ga postavili na položaj za koji smo smatrali da je najbolji, mi smo otišli. Toga se sećam iz te posete.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada vas je gospodin Mansfield ispitivao o vremenu kada ste videli gospodina Limaja u tom periodu, vi ovo niste pomenuli, da ste bili sa njim u Lapušniku/Llapushnik. Da li ste na to zaboravili kada su vam juče postavljena pitanja?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da. Sećam se da sam juče rekao da je bilo još nekih kraćih susreta, ali ja tog trenutka nisam mogao da ih se setim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Juče ste zaboravili da ste u tom periodu bili u Lapušniku/Llapushnik sa Fatmirom Limajem?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Pa, ja pominjem sve te stvari. To mi je promaklo, jer kao što sam rekao, radilo se o veoma kratkom susretu. Dok sam razmišljao o tome šta sam rekao, ja sam se prisetio da sam bio tamo... bili smo zajedno na tom kratkom sastanku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I tom prilikom, vi ste bili tamo, bio je Fatmir Limaj i ko je još bio sa vama ako se sećate?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Agim, Agim Qelaj i Hans. Hans je pseudonim za osobu koja se zove Nusret Krasniqi, koji je bio iskusan oficir bivše Jugoslovenske vojske i koji nas je pratio tokom naše posete mnogim mestima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A taj teški minobacač koji ste postavili, da li ste ga vi od negde doneli?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne, on je već tamo bio. Ja sam tamo otišao sa Agimom i Fatmirom da bi videli gde je postavljen. Sećam se da je bio tamo na položaju, kako mi to kažemo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste u Lapušnik/Llapushnik otišli sa Fatmirom Limajem ili je on već bio tamo kada ste stigli?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Koliko se sećam, mi smo se sreli na putu između sela Orlate/Arllat i sela Lapušnik/Llapushnik. Mislim da je tada s njim bio i Rexhep Selimi. I on nam je rekao da odemo i da vidimo to oružje i da pomognemo vojnicima da ga postave na najbolji mogući položaj u klancu Lapušnik/Llapushnik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ko vam je to rekao, Fatmir Limaj?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne. Kada smo se sreli, Rexhep je bio sa njim i on nam je rekao da trebamo da odemo zajedno sa Fatmirom da vidimo gde je minobacač od 12.7 milimetara bio smešten kako bi mu pronašli najbolji mogući položaj. Ja nisam znao gde je bio minobacač, i zbog toga smo tamo zajedno otišli.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ranije ste izjavili da ste tokom vaših poseta Lapušniku/Llapushnik odlazili tamo da bi videli strukturu linije fronta. Da li ste i tom prilikom isto uradili?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ja sam kao što sam rekao, tamo bio više puta na kratko. I tokom svake posete Lapušniku/Llapushnik kada su od mene tražili... kada su jedinice tražile da im pomognem, ja bih se zaustavio i pomogao bih im, i nastavio dalje.

Kada govorimo o Lapušniku/Llapushnik, ja uvek mislim na klanac u Lapušnik/Llapushnik jer je to mesto bilo važno za nas, gde smo se mi zaustavljali i davali im uputstva kako da se bolje brane, gde da rasporede svoja sredstva, oružje, vojnike.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Shvatam. Kada govorite o klanacu Lapušnik/Llapushnik vi zapravo govorite o onom delu Lapušnika/Llapushnik koji se nalazi ispod ili južno od puta Priština/Prishtinë - Peć/Pejë, je li tako?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kada govorim o klanacu, ja mislim na mesto koje je duž puta Priština/Prishtinë - Peć/Pejë. To je mesto koje je bilo od velikog značaja - sa strateške tačke gledano.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali sa koje strane puta?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kada sam posetio položaj, minobacač je bio postavljen na desnoj strani puta Priština/Prishtinë - Peć/Pejë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na desnoj strani puta ako idete iz Peći/Pejë za Prištinu/Prishtinë?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I Fatmir Limaj je takođe bio zainteresovan kako će biti strukturisana linija fronta u Lapušniku/Llapushnik, zar ne?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Nakon što je od mene zatraženo da idem da vidim gde je postavljen teški minobacač, ne sećam se da ga je nešto drugo zanimalo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, ne sećate se da ga je interesovalo kako je bila strukturisana linija fronta u Lapušniku/Llapushnik. Ne sećate se toga?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne. Rekao sam vam da sam tamo bio na kratko. Njega je najviše zanimalo da vidi koji je najbolji položaj za postavljanje minobacača. To je bila najvažnija stvar.

TUŽILAC WHITING: Hvala. Nemam više pitanja.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Mansfield ?

SUDIJA THELIN: Možemo li samo da razjasnimo kalibar minobacača. U transkriptu piše 12.7 milimetara. Pretpostavljam da je to nešto drugo. Možda bi vi mogli gospodine Whiting da postavite to pitanje?

TUŽILAC WHITING: Da časni Sude, svakako da mogu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Zyrapi, možda je došlo do greške u prevodu, jer sam ja uveren da su vama ove stvari veoma poznate. Možete li za nas da opišete minobacač koji je bio postavljen u Lapušniku/Llapushnik onom prilikom o kojoj smo govorili?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kada govorimo o teškom minobacaču, on je kalibra 12.7 milimetara.

prevodioci: Možda je prava reč puško-mitraljez.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je to oružje bilo puško-mitraljez ili minobacač? Ovo je možda zahtevno za prevodioce.

SUDIJA PARKER: Da li ispaljuje metke ili granate?

TUŽILAC WHITING: Hvala vam časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ispaljuje metke ili granate?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Kada kažemo teški puško-mitraljez, to znači da možete da ispaljujete metke velikog kalibra, a to je kalibar 12.7 milimetara.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Meci iz remena?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li vi govorite o mecima koji se drže u remenu?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Ne o mecima iz remena, jer teški puško- mitraljez ima... meci su mu lančano povezani.

SUDIJA PARKER: Da. Mislim da možemo da budemo sigurni da se radi o puško-mitraljezu a ne o minobacaču. Gospodine Mansfield, posle ovog istraživanja naoružanja?

ADVOKAT MANSFIELD: Da. Možda bih ja mogao da ispalim poslednju granatu... oh, nije važno, nije važno. U redu je. Ovo je moj poslednji nastup.

DODATNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MANSFIELD

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Imam samo jedno pitanje za vas, ili možda pre jednu temu. Upravo vas je tužilac ispitivao o vašem interesovanju za to kako je izgledala struktura linije fronta u Lapušniku/Llapushnik i njegovoj okolini. Da li se sećate da su vam o tome bila postavljena pitanja?

SVEDOK ZYRAPI – ODGOVOR: Da. Da, sećam se.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Imajući na umu vaše interesovanje, da li ste ikada saznali ili ste to shvatili, ili vam je neko rekao - o mogućnosti da postoji zatvor na liniji fronta?

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, ovo je izvan opsega pitanja koja su postavljena tokom ijednog ispitivanja.

SUDIJA PARKER: Mislim da je to tačno gospodine Mansfield, zar ne?

ADVOKAT MANSFIELD: Tako je. I mene veoma zanima kako to da moj uvaženi kolega nije postavio pitanje u tom smislu. Mogu li da kažem kako se pojavilo? Ovo je pitanje za koje se plašim da sam hteo da ga iznesem znatno ranije pred nekim iz ovog suđenja, ali ste vi rekli da je bolje da to postavim nekome ko ima vojno iskustvo. Dakle, ako je Tužilaštvo iznelo ovom svedoku da je taj položaj bio od interesa za Fatmira Limaja, onda je pitanje sledeće: da li bi zatvor na liniji fronta sa vojne tačke bio razumna situacija?

To je jednostavno pitanje. A mi kažemo da to proizlazi iz pozicije Tužilaštva u odnosu na ovog svedoka. Kako ja to vidim, oni ga tretiraju kao čoveka sa vojnim iskustvom koji zna svoj posao da radi. Mislim da je to njihov pristup ovom svedoku. I zbog toga bi ja na toj osnovi rekao da sam ovlašćen da pitam svedoka da li bi on sa svojim pristupom mogao da razmotri postojanje zatvora na liniji fronta?

SUDIJA PARKER: Da ste vi to postavili tokom glavnog ispitivanja i da je osporena relevantnost takvog pitanja, ja ne bih imao sumnju u to da trebate da postavite to pitanje. Problem je u tome što se to pitanje prvi put pojavljuje u dodatnom ispitivanju?

ADVOKAT MANSFIELD: Pa...

SUDIJA PARKER: Čuo sam vaše argumente. Mislim da vas oni ne pokrivaju.

ADVOKAT MANSFIELD: Pa, ja bih na ovome insistirao, jer ja u svom predmetu ne tvrdim da je postojao zatvorenički logor na liniji fronta. Svakako to nije znao ni gospodin Fatmir Limaj, kako je i sam rekao tokom svog svedočenja. I zato, ovo nije svedok preko koga bih ja mogao da utvrdim da on nije postojao.

SUDIJA PARKER: Vi ovde ne pitate svedoka da li se seća da je logor postojao, već tražite od njega njegovo... ili iz njegovog vojnog iskustva da kaže da li je to razumno mesto za logor?

ADVOKAT MANSFIELD: Tako je.

SUDIJA PARKER: Kako sam ja to razumeo.

ADVOKAT MANSFIELD: Tako je.

SUDIJA PARKER: A zbog čega to niste mogli da uradite tokom glavnog ispitivanja?

ADVOKAT MANSFIELD: Zato što u toj fazi to pitanje nije bilo predočeno kao takvo pred vas, jer sam ga ja pozvao ovde zbog drugih pitanja. Ukoliko je stav Tužilaštva da je on išao na liniju fronta da bi ispitao strukturu, implicirajući da je i Fatmir Limaj bio za istu stvar zainteresovan, onda mora da se razjasni da li bi sa stanovišta vojne strategije bilo razumno da imate tako nešto na liniji fronta, jer bi bez sumnje ista stvar mogla da se primeni i prema Fatmiru Limaju. Dakle, to se na taj način pojavilo. On svakako ima odgovarajuće iskustvo. Postavljena su mu pitanja o strukturi linije fronta, o poseti Lapušniku/Llapushnik. I po mom mišljenju, nije bitno da li sam ga pitao o tome tokom glavnog ispitivanja ili ne. Ovo je očito relevantno – pitanje njegovog mišljenja, i ja čekam da vidim njegov odgovor na ovo pitanje. Zanimljivo je da mu Tužilaštvo nije postavilo ovo pitanje, čiji je to predmet. Pomislio sam da je ovo svakako svedok kome bi želeli da postavite takvo pitanje.

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, čuli ste odgovor na vaš prigovor. Da li želite nešto da kažete?

TUŽILAC WHITING: Ja sam možda više govorio o biografiji svedoka, ali je svakako o njegovoj biografiji i o vojnom iskustvu govoreno tokom glavnog ispitivanja. Dakle, njegovo iskustvo nije novo pitanje niti šta je on radio u junu i julu mesecu. I ja nisam

siguran da li gospodin Mansfield kaže da Tužilaštvo ima obavezu na osnovu Pravilnika [o postupku i dokazima] da pitanje iznese pred ovog svedoka. Ukoliko je to stav, onda bi o tome mogli da razgovaramo. Ali ja pretpostavljam da nije o tome reč. On je taj argument izneo samo kako bi se nadovezao na svoj argument da bi trebalo da mu se dozvoli da ovo pita tokom dodatnog ispitivanja. Ja zaista ne vidim kako... meni to izgleda zaobilazan način na koji gospodin Mansfield želi da dođe do ovog pitanja. Ono nije pokrenuto, tako da ja ne... ne shvatam kako.

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospodine Whiting.

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield, nemamo nameru da dozvolimo ovo pitanje.

ADVOKAT MANSFIELD: U tom slučaju časni Sude imam još dva predloga.

SUDIJA PARKER: Samo dva?

ADVOKAT MANSFIELD: Pa, možda će biti i nekih dopunskih predloga u sastavu. Prvi je, kako ste mi u jednoj drugoj prilici predložili, a tada to nisam preduzeo jer sam smatrao da nije bilo potrebno, ali ja zahtevam ili tražim proceduru u kojoj ću ponovo da otvorim ovo pitanje, a da onda gospodin Whiting da to dodatno ispita ukoliko želi. Jer je ovo pitanje po mom mišljenju od velikog značaja za razmatranje Pretresnog veća na duži period.

SUDIJA PARKER: Mislim da ovaj predlog zahteva od vas da objasnite zašto to niste uradili tokom glavnog ispitivanja?

ADVOKAT MANSFIELD: Na to ću doći za trenutak. Drugi predlog je da vi postavite to pitanje ako smatrate da je relevantno.

SUDIJA PARKER: Mi smo to razmotrili i odlučili smo da to ne uradimo, da vam kažem to gospodine Mansfield.

ADVOKAT MANSFIELD: Pa, to...

SUDIJA PARKER: Mi smatramo da ne trebamo da se mešamo u vođenje postupka na strani zastupnika, ako mogu tako da kažem, i pokušavamo da ostanemo Pretresno veće koje se ne meša u tok ovog suđenja i mi ne želimo da menjamo taj pravac i pristup bez nekog pravog razloga.

ADVOKAT MANSFIELD: Pa, naravno da mi to cenimo, ali ja ne bih rekao, i ja ne predlažem da se vi umešate, i mislim da to niko ne bi rekao da je ovo pitanje stvar mešanja, jer je ovo pitanje u stvari relevantno. I ja zato predlažem da je to pitanje na koje bi vi želeli da dobijete odgovor od nekoga ko je imao iskustvo sa prve linije fronta, a takav je ovaj gospodin. Ja očigledno ne mogu da vas ubedim ukoliko ste vi već odlučili da to nije pravac koji je prihvatljiv, ali nam se čini da će to biti deo... i ja to sada kažem, da će to biti deo naše završne reči, kao što je bio i deo uvodne reči. Jasno je da bi mišljenje ovog gospodina bilo odgovarajuće tome, tim pre što pridajete težinu njegovom položaju i iskustvu.

SUDIJA PARKER: To nas, zar ne, vraća unazad na vaš razlog zbog čega vi niste postavili to pitanje tokom vašeg glavnog ispitivanja kada je to deo vašeg predmeta?

ADVOKAT MANSFIELD: Mogu li samo na trenutak? Izvinite.

(zastupnik Odbrane se savetuje)

:

ADVOKAT MANSFIELD: Svakako... mogu li samo trenutak. Mi smo to pogledali. Sećam se iz Pravilnika da u stvari... vraćam se na ono što je rekao gospodin Whiting, vratiću se za trenutak na druge stvari. U stvari, postoji obaveza Tužilaštva da iznese njihovu osnovnu pretpostavku, ne sve, očigledno, jer bi to suviše dugo trajalo. Ovde imamo osobu koja je posećivala liniju fronta više od jednog puta. On je neko iz Glavnog štaba, i očekivalo bi se da mu se u nekom trenutku postavi pitanje: da li je čuo, da li je video i... jer su takva pitanja mnogo puta postavljana brojnim svedocima. Sada, jasno je da nije na nama da postavimo to pitanje jer to nije naša teza. Na Tužilaštvu je da to uradi, a oni to nisu uradili.

SUDIJA PARKER: Mislim da se obrće logika stvari, koliko shvatam gospodine Mansfield.

ADVOKAT MANSFIELD: Pa, to je... naravno da neko...

SUDIJA PARKER: Vaša je teza da tamo nije bilo zatvora, to je očito. To je svima jasno, čak i pre početka suđenja.

ADVOKAT MANSFIELD: Nešto je drugačije. Naša pozicija... i mislim da ste i vi primetili kada je gospodin Whiting pogrešno protumačio ono što je rekao gospodin Limaj. Bio je veoma pažljiv tokom svog svedočenja o ovom pitanju - zašto je verovao da na tom mestu ne postoji logor i rekao je da nije mogao da veruje da postoji logor zbog konteksta u koji sada neću da ulazim. Takvo je bilo verovanje. To ne znači da vi na kraju nećete utvrditi da je logor postojao. Razumljivo, on nije u poziciji da se izbori sa tim. Sve što je on mogao da kaže jeste da nije odlazio u logor, da nije bio tamo, da nije imao komandni položaj u odnosu na ijedan logor i da ne veruje da je tamo takav logor postojao. Dakle, to je ipak nešto drugačije od toga da se kaže da logor ne postoji. I zbog toga se postavlja pitanje verovanja. I to je bio njegov stav, i vi ste s pravom skrenuli pažnju gospodinu Whitingu kada je pogrešno naveo ono što je tokom svedočenja izjavio. Ja nisam u poziciji da pitam na toj osnovi ovog svedoka o verovanju gospodina Limaja o postojanju logora, i zbog toga ja to pitanje nisam ni postavio, jer je postojanje logora teza Tužilaštva. I meni se čini ovom prilikom da ukoliko oni pitaju svedoka o Lapušniku/Llapushnik, a da mu ne postave ključno pitanje - da je to jako neobično, bez obzira da li je to njihova obaveza ili nije da pitaju. Ali u svakom slučaju, nama se čini... svakako nama, da ukoliko... i jasno je da ste vi doneli odluku o tome koliko je to relevantno, ali to nema nikakve veze sa, rekao bih, vašim mešanjem u vođenje argumentacije bilo koje od strana. Ukoliko ovo bude pitanje koje ćete vi kasnije razmatrati - da li je postojao logor i da li imamo dokaze o njegovom postojanju, a tu može da se radi i o vojnom razmišljanju, onda mi smatramo da je ovo svedok koga bi tako nešto trebali da pitate. To bi bila naša pozicija.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Da li gospodine Whiting imate nešto da dodate po pitanju dodatnog ispitivanja?

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, ja pod jedan smatram da je u sažetku za ovog svedoka po *Pravilu 65 ter* navedeno da će on govoriti o tom pitanju, ali iz nekog razloga je zastupnik Odbrane odlučio da o tome ne govori za vreme glavnog ispitivanja. I zbog toga... ja nisam čuo razlog zbog čega bi sada trebalo da se vrši dodatno unakrsno ispitivanje o tome. A pod dva, Odbrana kaže - nema logora u Lapušniku/Llapushnik, i to je onda moglo da bude predloženo svedoku, kao što je to bilo najavljeno u sažetku po *Pravilu 65 ter*. Tu je bilo rečeno da će svedok i o tome da govori. Pod tri, radi se o *Pravilu 90 H*, na koje mislim da se gospodin Mansfield poziva – da se svedoku predloži teza, i tu piše: "Prilikom unakrsnog ispitivanja svedoka koji je sposoban da da iskaz za predmet o kom se unakrsno ispituje." Obzirom na okolnosti poseta Lapušniku/Llapushnik ovog svedoka, činilo mi se da nije bilo potrebno na osnovu Pravilnika da mu se predložava postojanje zatvora, obzirom da je to nešto o čemu on nužno nije morao da sazna tokom tih kratkih poseta. A o pitanju da li je to sa vojne tačke bilo mudro, čini se da to potpuno okreće stvari na njihovo... na njihovu glavu, jer kako sam ja razumeo Odbranu, brane se time da OVK nije bila vojno jako oformljena struktura. I reći da zatvor nije mogao tamo da se nalazi, jer to ne bi bilo mudro sa vojne tačke, potpuno odudara od centralnog stava Odbrane, a to je da OVK nije bila vojno sofisticirana. Tako da nisam siguran da li bi svedokovo mišljenje o tome da li je to sa vojne tačke mudro ili nije bilo nekom od pomoći.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Ne mislimo gospodine Mansfield da dozvolimo takođe ni dodatno ispitivanje o ovoj temi. Pretno veće smatra da pitanje da li je postojao logor u selu Lapušnik/Llapushnik, ne u klancu Lapušnik/Llapushnik, kao i da li je to odgovarajuće mesto za zatvor su stvari o kojima je trebalo da se govori tokom glavnog ispitivanja svedoka ukoliko ste želeli da o tome sa njim razgovarate. Pošto nisu bila postavljena, Tužilaštvo ima stav da ne želi da otvara to polje. Mislim da tu ta stvar treba i da ostane. Da li imate još neka pitanja?

ADVOKAT MANSFIELD: Ne, nemam druga pitanja. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Da. Gospodine Zyrapi, puno vam hvala. Ovim je završeno vaše svedočenje. Sada možete da se vratite svojim uobičajenim aktivnostima. Pre nego što odstupite, da li sam dobro razumeo da je ovo i kraj svih svedočenja za danas gospodine Mansfield?

ADVOKAT MANSFIELD: Na žalost da. Naš drugi svedok će danas doputovati, ali se plašim da do sutra ujutro nam neće biti dostupan.

SUDIJA PARKER: Dakle, vi tražite da sada prekinemo sa radom i da nastavimo sutra u 9.00 časova ujutro?

ADVOKAT MANSFIELD: Da, molio bih. Da.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, ukoliko Sud nema ništa protiv, imam jedno malo, veoma malo i kratko pitanje koje stalno zaboravljam da pomenem, a tiče se jednog

dokaznog predmeta. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P197, a u kopiji koja je dostavljena Sekretarijatu nedostaje stranica broj 3.

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽILAC WHITING: Radi se o izjavi po *Pravilu 92 bis*. Pokrenuli smo ovo pitanje i kod Odbrane. Ukoliko bi to sada moglo da se doda, bili bi zahvalni?

SUDIJA PARKER: Da. To će biti urađeno. Čini se da sada moramo da prekinemo sa radom. Nastavljamo sutra ujutro u 9.00 časova. Gospodine Zyrapi, kada odstupimo, sudski službenik će vam pokazati izlaz iz sudnice.

Sednica završena 15.42 h.

Nastavlja se u petak, 3. juna 2005. godine u 9.00. h.

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje